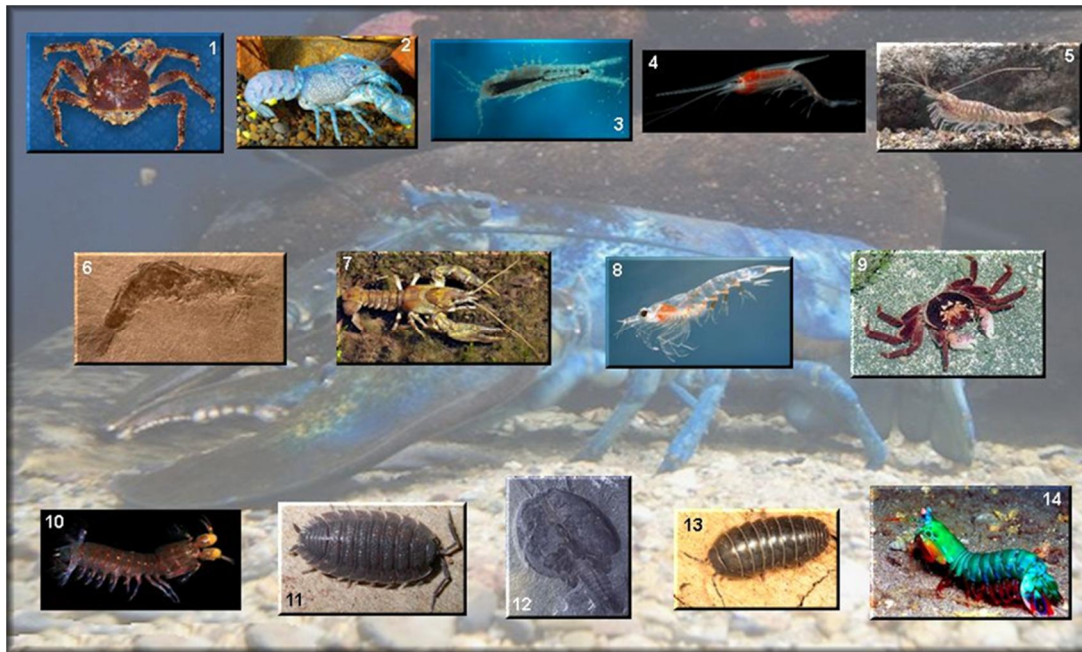

Macrofaunanieuwsmail 128, 9 februari 2016

Heb je nieuws, weetjes of vragen,
VOEL JE UITGEDAAGD!

macrofauna@rws.nl

Alle verschenen nummers van de macrofaunanieuwsmail zijn nog te downloaden via de helpdeskwater site. Daarnaast is het mogelijk om vanaf nummer 100 te zoeken op trefwoorden.

<http://www.helpdeskwater.nl/onderwerpen/monitoring/ecologie/macrofaunanieuws>

groeten, Myra Swarte

In dit nummer:

Aankondiging voor de determinatiecursus Malacostraca, 13 en 14 oktober 2016 te Wageningen	2
Opgaveformulier determinatiecursus Malacostraca	3
Bijzondere macrofaunavondsten in het beheergebied van Waternet in 2014 en 2015.....	4
Verandering.....	8
Stel je voor:	8
www-berichten.....	8

Aankondiging voor de determinatiecursus Malacostraca, 13 en 14 oktober 2016 te Wageningen

Beste mensen,

Zoals vanouds organiseren wij komend najaar een 2-daagse determinatiecursus. Dit keer komen de Malacostraca aan bod. Dirk Platvoet zal de cursus leiden. De cursusdata zijn donderdag 13 en vrijdag 14 oktober 2016. De cursus vindt plaats in het Hof van Wageningen, Lawickse Allee 9, 6701 AN te Wageningen.

Met enthousiasme is Dirk Platvoet begonnen aan de voorbereidingen van deze cursus. Door zijn jarenlange ervaring met de groep Malacostraca en het geven van determinatiecursussen is hij de aangewezen man voor deze cursus. Dirk heeft beloofd veel referentie materiaal te verzamelen waarbij naast de zoetwatersoorten ook brakwater en exotische soorten aandacht krijgen. Dit materiaal is te gebruiken voor het opbouwen van je eigen referentie collectie. Door de aanpak en opzet van Dirk is de cursus zowel geschikt voor ervaren en beginnende determinandi. Voor beginners komen alle groepen aan bod. Ervaren determinandi kunnen zich meer richten op complexe coupletten binnen groepen of op brakke en voor NI nieuwe soorten. Naast inleidende presentaties over de verschillende groepen wordt zoveel mogelijk tijd besteed aan het determineren.

Tijdens de 1e dag ligt de nadruk op de Amphipoda (vlokreeften). In de avond zal Dirk een aantal video's laten zien die zeker tot een levendige discussie zullen leiden. De 2e dag van de cursus behandelen we de overige groepen van de zoet- en brakwater Malacostraca. In het programma is ruimte om eigen materiaal te laten checken voor een referentiecollectie.

Naast het gebruiken van de bestaande determinatieliteratuur zal in de reader aandacht worden besteed aan de in deze literatuur gebruikte kenmerken, inclusief aanvullingen hierop (bijv. foto's).

De kosten van de cursus bedragen € 825,- per persoon op basis van één overnachting in een 2-persoons-kamer. Het is mogelijk een 1-persoonskamer te boeken tegen een toeslag van € 50,-. Daarnaast is het mogelijk een binoculair (slechts een beperkt aantal beschikbaar) te huren voor een toeslag van € 30,-. De cursuskosten zijn inclusief 1 overnachting op een tweepersoonskamer, onbeperkt koffie en thee, ontbijt (1x), lunch (2x) en avondeten (1x). Alle bedragen zijn exclusief BTW.

Je kunt je voor de cursus opgeven door onderstaand formulier volledig in te vullen en op te sturen naar dorine.dekkers@wur.nl. Op het formulier is het mogelijk een persoonlijke voorkeur voor een kamergenoot aan te geven. Bij onvoldoende deelnemers zal de cursus niet doorgaan.

Na inschrijving ontvang je een bevestiging. Nadere informatie over het programma, de locatie, routebeschrijving en huishoudelijke zaken worden enkele weken voor aanvang van de cursus via de mail toegezonden.

Ken je collega's of mensen in je omgeving die mogelijk geïnteresseerd maar nog niet bekend zijn met onze determinatiecursussen of de macrofaunanieuwsbrief niet ontvangen, voel je dan vrij om deze informatie door te sturen. Alvast bedankt!

Met vriendelijke groeten,

Dorine Dekkers

ir. T.B.M. Dekkers
Zoetwatersystemen,
Alterra, Wageningen UR,
Postbus 47, 6700 AA Wageningen
Bezoekadres:
Wageningen Campus, Gebouw 100
Droevendaalsesteeg 3, 6708 PB Wageningen
Tel: 0317-485397 (doorgeschakeld naar mobiel)
Email: dorine.dekkers@wur.nl

Opgaveformulier determinatiecursus Malacostraca

donderdag 13 en vrijdag 14 oktober 2016

Voornaam:

Achternaam:

Organisatie:

Bezoekadres: **straat en nr:**
 postcode en plaats:.....

Postadres:
.....

Telefoon (werk):

E-mail:

Vegetariër **ja/nee/anders, namelijk**

Voorkeur kamergenoot:

Voorkeur 1-p kamer (toeslag € 50,-):

Wil graag binoculair huren (toeslag € 30,-):

Afmelding tot 8 weken voor aanvang van de cursus is gratis, latere afmelding gaat gepaard met betaling van reeds gemaakte kosten; bij afmelden tot 4 weken voor aanvang van de cursus wordt 10 % van het cursusgeld in rekening gebracht; afmelden tot 2 weken voor de cursus wordt 20 % van het cursusgeld in rekening gebracht; afmelden een dag voor of op de eerste dag van de cursus betekent dat het volledige cursusgeld in rekening wordt gebracht. In overleg met de cursusorganisatie is het mogelijk om een vervangende persoon te benoemen.

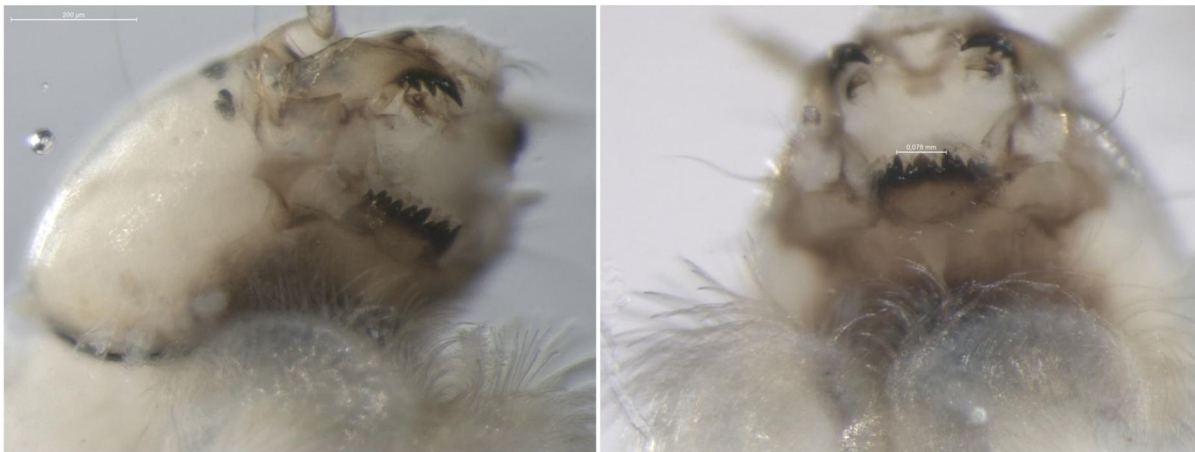
Bijzondere macrofaunavondsten in het beheergebied van Waternet in 2014 en 2015

Casper Zuyderduyn, Hydrobiologisch medewerker, Stichting Waterproef

In 2014 en 2015 heeft Stichting Waterproef onderzoek gedaan naar macrofauna in het beheergebied van Waternet. In dit verslag worden zowel soorten behandeld die nog niet eerder zijn aangetroffen als nieuwe vindplaatsen van landelijk zeldzame soorten in dit gebied.

Chironomus anthracinus

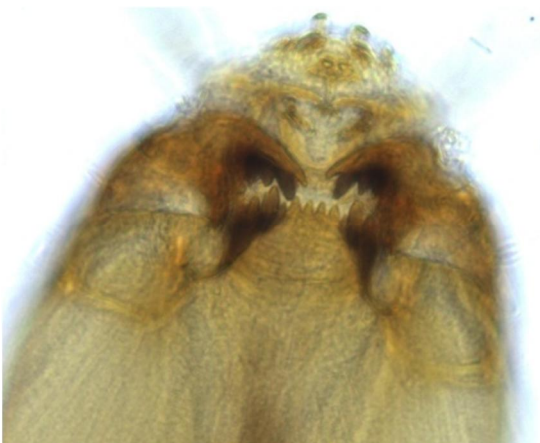
In de Gaasperplas, Amsterdam (128.544 - 479.989) werden op 12 juni 2014 15 exemplaren van deze dansmug in een bodemonmonster onder de spronglaag op een diepte van ongeveer 17 meter verzameld. In Nederland is deze soort alleen bekend van de Grote Maarsseveense Plas en spaarbekkens in de Biesbosch (Moller Pillot, 2009). Een karakteristieke soort voor diepere delen van grote meren. In de Grote Maarsseveense plas gevonden op een diepte van 8 tot 20 meter (Moller Pillot, 2009).

Chironomus anthracinus 12 juni 2014 Gaasperplas

Paratendipes nudisquama

Op 5 mei 2014 werden 4 exemplaren werden aangetroffen in polder Demmerik ten oosten van Vinkeveen (125.173 - 469.261). In het Waternetgebied de eerste vondst buiten het Naardermeer. Het is een schaarse soort van vooral zure wateren en veengebieden. De soort wordt verspreid over Nederland aangetroffen (Moller Pillot, 2009).

Mentum Paratendipes nudisquama 5 mei 2014 Demmerik

Paratendipes nudisquama habitus 5 mei 2014 Demmerik

Chironomus entis

In Terra Nova bij Loenderveen (131.178 - 470.533) werd 1 larve aangetroffen op 19 mei 2014. Dit is de tweede vondst in Nederland. Recent is deze soort gevonden in Nieuw Bergen, het Meeuwenven in Noord-Limburg. Deze soort is in 1989 beschreven in Rusland. De larve is een slibbewoner (med. H. Vallenduuk) Onder meer te herkennen aan de verdonkerde antennesokkels. De determinatie is bevestigd door Henk Vallenduuk.

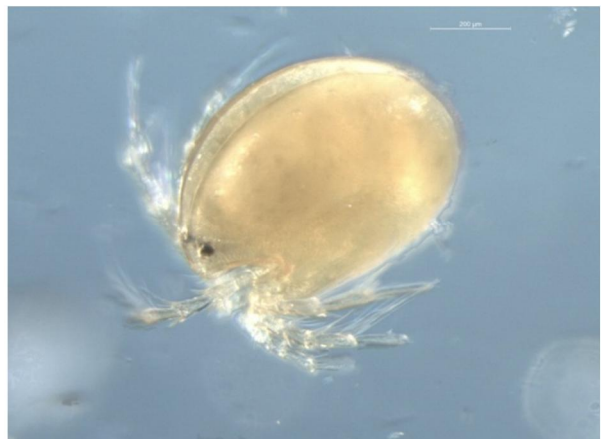
***Chironomus entis* 19 mei 2014 Terra Nova**

Pagastiella orophila

Gevonden op 21 mei 2014 in de Vinkeveense plassen. Tot in de tweede helft van de 20ste eeuw was dit een vrij normale soort van vennen in het oosten en zuiden van Nederland. Daarna zijn slechts enkele vondsten gedaan in Nederland. In West-Nederland zijn van deze soort slechts tweemaal adulten verzameld in 1931 in een sloot bij Oud-Loosdrecht (Moller Pillot, 2009). Larven werden gevonden in april 2010 in Loenderveen-Oost (Zuyderduyn, 2011).

***Pagastiella orophila* 21 mei 2014 Vinkeveense plassen**

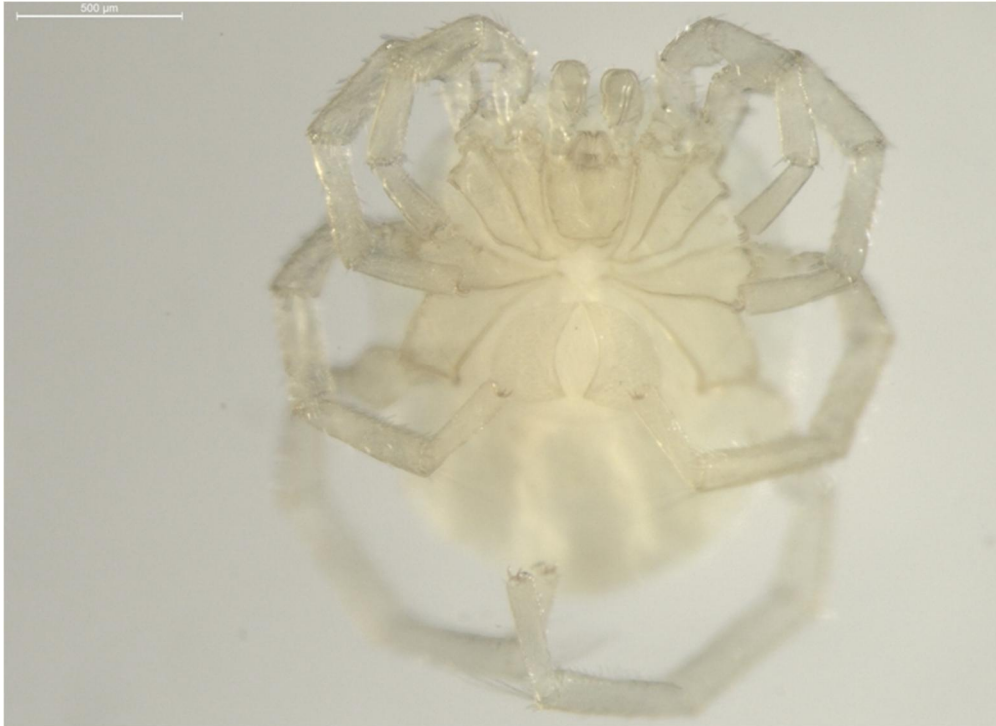
***Oxus carpenteri* 8 mei 2014 Grote Maarsseveense plas**

Frontipoda carpenteri

Twee vondsten in 2014: In de Grote Maarsseveense plas (134.057 - 461.589) en Loenderveen-Oost (132.837 - 468.249). In beide gevallen gaat het om 1 exemplaar. Na een vondst uit 1966 in een sloot bij Tienhoven (Smit & van der Hammen, 2000). is de soort in 2010 herontdekt in de Waterleidingplas (Zuyderduyn, 2011) en in 2011 aangetroffen in de Wijde Blik (Zuyderduyn, 2012).

Diplodontus scapularis

Op 27 mei 2015 werd 1 exemplaar in een vaart in Polder de Ronde Hoep ten zuiden van Ouderkerk aan de Amstel (122.041 - 474.387) gevonden. In het Waternetgebied was de soort vóór 2000 een keer eerder vastgesteld ten zuiden van Amstelveen (Smit & van der Hammen 2000). In Zuid-Holland is de soort recent op meerdere plekken opgedoken (Walster, 2014).

Diplodontus scapularis 27 mei 2015 polder de Ronde Hoep

Mideopsis roztozcensis

In de Grote Maarsseveense plas werden op 8 mei 2014 in totaal 6 exemplaren aangetroffen. Hij werd in 1979 voor het eerst beschreven (Biesiadka & Kowalik, 1979). In Nederland wordt deze soort inmiddels regelmatig gevonden, met name in stromende wateren in het oosten van het land. Voor het Waternetgebied betreft dit de eerste vondst.

Mideopsis roztozcensis 8 mei 2014 Grote Maarsseveense plas

Unionicola inusitata 20 mei 2014 Vecht

Unionicola inusitata

Een vrouwtje werd aangetroffen op 20 mei 2014 in een meetpunt in de Utrechtse Vecht. Deze soort is éénmaal eerder vastgesteld in het Waternetgebied. Dit betrof een 1 vrouwtje in de 's-Gravenlandse vaart op 4 juni 2012 (Zuyderduyn, 2013). Is in 2003 voor het eerst in Nederland vastgesteld in de Alblasserwaard (Smit et al., 2008). Is waarschijnlijk algemener dan gedacht omdat de dieren in zoetwatermossels leven en daardoor worden onderbemonsterd.

Oulimnius major

In de Waterleidingplas bij Loenderveen (131.909 - 469.137) werden twee exemplaren aangetroffen op 20 juni 2014. In Nederland in 1981 gevangen bij Loenen en bovendien bekend van het Apeldoorns kanaal en de Linge bij Geldermalsen (Drost et al, 1992). De waarneming is bevestigd door Oscar Vorst, keverexpert bij Naturalis.

Oulimnius major 20 juni 2014 Waterleidingplas.

Mannelijk genitaal *Oulimnius major* 20 juni 2014 Waterleidingplas

Literatuur

Drost, M. B. P., H. P. J. J. Cuppen, E.J. van Nieukerken & M. Schreijer (1992) De waterkevers van Nederland. Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht: pp 1-280.

Moller Pillot H. K. M. (2009) Chironomidae Larvae Biology and Ecology of the Chironomini. KNNV Publishing.

Smit, H. & H. van der Hammen (2000) Atlas van de Nederlandse watermijten (Acari: Hydrachnidia). Nederlandse Faunistische Mededelingen 13: 1-273.

Walster, Wouter (2014). Bijzondere watermijt in gebied van Hoogheemraadschap van Rijnland, *Diplodontus scapularis*. Macrofunanieuwsmail 115.

Zuyderduyn, Casper (2011). Macrofauna-onderzoek in 8 waterlichamen van het Waternetgebied in 2010 (KRWOM). Stichting Waterproef, Edam.

Zuyderduyn, Casper (2012). Macrofauna-onderzoek in 10 waterlichamen van het Waternetgebied in 2011 (VASTECOL). Stichting Waterproef, Edam.

Verandering

Beste lezers,

Per 1 februari ga ik Waterproef verlaten en ga ik aan de slag bij Staatsbosbeheer als boswachter ecologie in de regio Den Haag. Macrofauna zal zeker mijn interesse blijven houden; in mijn vrije tijd, maar mogelijk dat ik in mijn nieuwe functie mijn macrofaunakennis ook nog van pas komt.

Ik wil hierbij iedereen bedanken voor de prettige samenwerking.

Casper Zuyderduyn

C.Zuyderduyn@staatsbosbeheer.nl

Stel je voor:

Beste macrofauna nieuwsbrief lezers,

Mijn naam is Tjeerd Bles en ben werkzaam bij waterschap Zuiderzeeland als medewerker Watersysteeminformatie. Samen met 4 collega's onderzoeken we alles wat in het water leeft, groeit en bloeit en wat in het water opgelost zit. We

onderzoeken/determineren de waterkwaliteit, macrofauna, macrofyten, de kwaliteit van de waterbodem en de visstanden. Daarnaast houden we ons bezig met de bemonstering van de zuiveringen, grondwater- en oppervlaktewaterstanden.

Een heel afwisselende baan met als hoogtepunt het hydrobiologische onderzoek. We nemen per jaar ongeveer 50 macrofauna monsters, die op groep uitzoeken. De determinatie besteden we uit aan het laboratorium Aqualysis.

Groeten Tjeerd

t.bles@zuiderzeeland.nl

www-berichten

Nieuwe vondst voor Noord-Nederland (*Corophium multisetosum*).

Hierover heb ik een stukje geschreven wat terug te vinden is op onze website.

<https://www.noorderzijvest.nl/actueel/nieuwsberichten/@10614/nieuwe-vondst-noord/>

Met vriendelijke groet,

Roy van Hezel

Ecologisch medewerker

E r.vanhezel@noorderzijvest.nl

En op de volgende internetsites staan leuke wetenswaardigheden:

- <https://www.naturetoday.com/intl/nl/home>
- http://www.sportvisserijinederland.nl/actueel/nieuws/16168/risico-s-van-neonicotinoiden-voor-vis.html?utm_source=Campagne_visenwater_29-12-2015&utm_medium=email&utm_campaign=Vis_en_waternieuws_zeldzame_steurvangst_duurzame_paling_bestaat_niet_vogelsterfte_in_netten_en_meer

Einde macrofaunanieuwsmail 128